

รายงาน
ผลการพิจารณาศึกษา
ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒

ของ
คณะกรรมการการกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมและกิจการตำรวจ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกรรมการ ๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

(สำเนา)
บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการการกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมและกิจการตำรวจ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๘๖ - ๗

ที่ สว (สนช)(กมธ ๒) ๐๐๑๐/(ร ๓๘)

วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษาระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ตามที่ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๒/๒๕๖๒ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๒ มีมติมอบหมายให้คณะกรรมการการกฎหมาย กระบวนการยุติธรรม และกิจการตำรวจ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พิจารณาศึกษาระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๔ มาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ และมาตรา ๗๕/๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๙ กำหนดให้การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งและบทบัญญัติว่าด้วยค่าฤชาธรรมเนียมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดีท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลมกับการบังคับคดีปกครอง และให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการศาลปกครองมีอำนาจออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว โดยมีกำหนดระยะเวลาปฏิบัติงานภายใน ๕ วัน นับแต่วันที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติและลงมติให้บังคับใช้ข้อบังคับ ข้อ ๓๘ เป็นการชั่วคราว เฉพาะกรณีในประเด็นกรอบระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์ของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติสามารถเสนออุทธรณ์ขอให้สภามีมติยกเลิกระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนต่อคณะกรรมการการกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมและกิจการตำรวจ ภายในกำหนดเวลา ๓ วัน นับแต่วันที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติซึ่งครบกำหนดในวันศุกร์ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๒ กรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑. พลเรือเอก ศิขัฐวัชร วงษ์สุวรรณ	ประธานคณะกรรมการ
๒. พลตำรวจโท บุญเรือง ผลพานิชย์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. ร้อยตำรวจตรี พงษ์นิวัฒน์ ยุทธภัณฑ์บริภาร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. พันตำรวจโท พงษ์ชัย วราชาติ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. พลเอก งามอาจ พงษ์ศักดิ์	โฆษกคณะกรรมการ
๖. นายมนตรี ศรีเอี่ยมสะอาด	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๗. พลตำรวจเอก พัชรวาท วงษ์สุวรรณ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

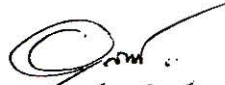
๘. พลเอก เลิศฤทธิ เวชสวรรค์	ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ
๙. พลเรือเอก กฤษฏา เจริญพานิช	ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ
๑๐. นายธานี อ่อนละเอียด	เลขาธิการคณะกรรมาธิการ
๑๑. พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร	กรรมาธิการ
๑๒. นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์	กรรมาธิการ
๑๓. พลตำรวจเอก จักรทิพย์ ชัยจินดา	กรรมาธิการ
๑๔. พลเอก ธนเกียรติ ชอบชื่นชม	กรรมาธิการ
๑๕. นายประมุต สุตะบุตร	กรรมาธิการ
๑๖. ศาสตราจารย์พิเศษภัทรศักดิ์ วรรณแสง	กรรมาธิการ
๑๗. นายภาณุ อุทัยรัตน์	กรรมาธิการ
๑๘. นายฉัตรชัย ปิยะสมบัติกุล	กรรมาธิการ
๑๙. พลตำรวจโท วิบูลย์ บางท่าไม้	กรรมาธิการ
๒๐. พลตำรวจเอก พงศพัศ พงษ์เจริญ	กรรมาธิการ
๒๑. พลเอก สมโภชน์ วังแก้ว	กรรมาธิการ
๒๒. พลเอก สุชาติ หนองบัว	กรรมาธิการ
๒๓. นางสุวิมล ภูมิสิงหาราช	กรรมาธิการ
๒๔. พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์	กรรมาธิการ
๒๕. นายวรพล ไสศตียนุรักษ์	กรรมาธิการ
๒๖. พลตำรวจโท ชาญเทพ เสสะเวช	กรรมาธิการ
๒๗. พลตำรวจโท ศานิตย์ มหถาวร	กรรมาธิการ
๒๘. นายสุชาติ ตระกูลเกษมสุข	กรรมาธิการ

บัดนี้ คณะกรรมาธิการการกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมและกิจการตำรวจ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้พิจารณาศึกษาระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ดังกล่าวเสร็จแล้ว จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอรายงานการพิจารณาศึกษาระเบียบของที่ประชุมใหญ่ ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ ต่อที่ประชุม สภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาต่อไป รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

(ลงชื่อ) พลเรือเอก ศิขรวัชร วงษ์สุวรรณ
(ศิขรวัชร วงษ์สุวรรณ)

ประธานคณะกรรมาธิการการกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมและกิจการตำรวจ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำเนาถูกต้อง

(นายอุสาคู ชูสินธ์)

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน

ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ
การกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมและกิจการตำรวจ

สำนักกรรมการ ๒

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ

โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๘๖ - ๗

โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๘๗

ณัฐธนิชา พิมพ์

วรรัตน์/ปวีณา ทาน ๑

ณธกร/อุสาคู ทาน ๒

รายงานการพิจารณาศึกษา
ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง
(ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒
ของคณะกรรมการการกฤษฎีกา กระบวนการยุติธรรมและกิจการตำรวจ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ตามที่ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๒/๒๕๖๒ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๒ มีมติมอบหมายให้คณะกรรมการการกฤษฎีกา กระบวนการยุติธรรมและกิจการตำรวจ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พิจารณาศึกษาระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๔ มาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๗๕/๑ วรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๙ กำหนดให้ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดีตาม คำพิพากษาหรือคำสั่ง และบทบัญญัติว่าด้วยค่าฤชาธรรมเนียมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดีท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาใช้บังคับ โดยอนุโลมกับการบังคับคดีปกครอง และให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการศาลปกครองมีอำนาจออกระเบียบ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว โดยมีกำหนดระยะเวลา ปฏิบัติงานภายใน ๕ วัน นับแต่วันที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติและลงมติให้ตั้งใช้ข้อบังคับ ข้อ ๓๘ เป็นการชั่วคราวเฉพาะกรณีในประเด็นกรอบระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์ของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติสามารถเสนออุทธรณ์ขอให้สภามีมติยกเลิกระเบียบของที่ประชุมใหญ่ ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง : ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนต่อคณะกรรมการการกฤษฎีกา กระบวนการยุติธรรมและกิจการตำรวจ ภายใน กำหนดเวลา ๓ วัน นับแต่วันที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติซึ่งครบกำหนดในวันศุกร์ที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๒

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษาระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครอง สูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ เสร็จแล้ว ปรากฏผลการพิจารณาศึกษา ดังนี้

๑. วิธีการพิจารณาศึกษาของคณะกรรมการ

๑.๑ คณะกรรมการได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการการกฤษฎีกา และกระบวนการยุติธรรมพิจารณาศึกษาระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ และรายงานผลการพิจารณาศึกษาต่อ คณะกรรมการ

๑.๒ คณะกรรมการพิจารณาศึกษาระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการ ในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ ตามที่ศาลปกครองเสนอ ประกอบกับกฎหมายและระเบียบ ดังต่อไปนี้

- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง
- พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

- ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

๑.๓ คณะกรรมาธิการได้เชิญผู้แทนศาลปกครองและผู้แทนสำนักงานศาลปกครองเข้าร่วมประชุมกับคณะอนุกรรมาธิการเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลความจำเป็นในการออกระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้แก่

๑) นายสมรรถชัย วิชาลาภรณ์	ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด
๒) นายเอกพงศ์ อินทะจันทร์	รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มสนับสนุนงานวิชาการ
๓) นายอรรถพร ไชยณรงค์	รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มบังคับคดีปกครอง ๓
๔) นางสาวยุคนต์ สันโดษ	เจ้าหน้าที่ศาลปกครองปฏิบัติการ

๒. ผู้ตติที่สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติขอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาไม่มีสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเสนอผู้ตติเพื่อขอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติเกี่ยวกับระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อยกเลิกระเบียบนี้ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนต่อคณะกรรมาธิการ

๓. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมาธิการได้พิจารณาศึกษาระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ แล้ว เห็นว่าระเบียบนี้เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข เพื่อบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครอง และเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรา ๗๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งกำหนดว่าการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง และบทบัญญัติว่าด้วยคำฤชาธรรมเนียมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และคำธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดีท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลมกับการบังคับคดีปกครอง และให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการศาลปกครองมีอำนาจออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว จึงจำเป็นต้องออกระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยการเพิ่มภาค ๔ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ข้อ ๑๑๗ ถึงข้อ ๑๗๗ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ และนำหลักเกณฑ์วิธีการ การบังคับคดีตามคำพิพากษาและคำสั่ง ตลอดจนหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคำฤชาธรรมเนียม และคำธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาบัญญัติไว้ในระเบียบดังกล่าวเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง อีกทั้งยังได้กำหนดหลักเกณฑ์

วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับการบังคับคดีปกครองโดยสภาพ เพื่อใช้เป็นหลักปฏิบัติในการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครอง

ดังนั้น จึงไม่มีระเบียบข้อใดที่ต้องเสนอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติเพื่อยกเลิกไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่อย่างใด

๔. ข้อสังเกตของคณะกรรมการธิการ

คณะกรรมการธิการมีข้อสังเกตเกี่ยวกับระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังนี้

๔.๑ การออกระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ เกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครอง นั้น ควรยึดหลักการการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ รวมทั้งกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง หากระเบียบข้อใดมีข้อแตกต่างหรือเพิ่มเติมจากหลักการตามกฎหมายดังกล่าว ควรจะไปปรับปรุงแก้ไขในบทบัญญัติของกฎหมายนั้น ๆ และควรคำนึงถึงผลกระทบต่อสิทธิของประชาชนหรือเป็นการสร้างภาระให้กับประชาชนเกินสมควรหรือไม่เป็นปัจจัยสำคัญ

๔.๒ ตามข้อ ๑๒๒ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่กำหนดมีใจความสำคัญสรุปได้ว่า หากเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาไม่มารับเงินที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้วางไว้ต่อศาลภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ลูกหนี้ตามคำพิพากษาก็ยังคงต้องเสียดอกเบี้ยในจำนวนเงินดังกล่าวต่อไป นั้น อาจจะทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อลูกหนี้ตามคำพิพากษาในกรณีที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาป่วยเบี่ยงไม่ยอมรับชำระหนี้ จึงควรกำหนดมาตรการให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้แสดงเจตนาในการรับชำระหนี้ดังกล่าวเพื่อให้เกิดความชัดเจน หรือมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ตามคำพิพากษาในกรณีที่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาไม่ยอมมารับชำระหนี้ดังกล่าวโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร หรือมาตรการในการคุ้มครองลูกหนี้ตามคำพิพากษาให้ไม่ต้องรับภาระในการเสียดอกเบี้ยในกรณีที่น่าเงินมาวางชำระหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

๕. คณะกรรมการธิการขอเสนอรายงานการพิจารณาศึกษาระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมทั้งข้อสังเกตต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ต่อไป

๑๘
จ. อ่อนละเอียด

(นายธานี อ่อนละเอียด)

เลขานุการคณะกรรมการการกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมและกิจการตำรวจ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

รับที่ (๒) ๑ / ๒๕๖๒
วันที่ 7 มี.ค. 2562 เวลา ๑.๕๕ น.
บันทึกข้อความ

กลุ่มงานบริหารทั่วไป

รับที่ ๓๗๑/๒๕๖๒ วันที่ ๖ มี.ค. ๖๒

ส่วนราชการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๔๔๔๗ - ๘

เวลา ๐๘.๒๘ น. ส่งกลุ่มงาน
สำนักกรรมการ ๒

ที่ สว (สทท) ๐๐๐๗/๒๕๖๒ วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง มอบหมายให้คณะกรรมการการกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมและกิจการตำรวจ พิจารณาศึกษา
ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘)
พ.ศ. ๒๕๖๒ และระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณา
คดีปกครองทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๒

เรียน ประธานคณะกรรมการการกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมและกิจการตำรวจ

ด้วยในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๒/๒๕๖๒ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๖
มีนาคม ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้พิจารณาระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วย
วิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ และระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๒ แล้วมีมติมอบหมายให้คณะกรรมการ
การกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมและกิจการตำรวจพิจารณาศึกษาระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการ
ในศาลปกครองสูงสุดทั้ง ๒ ฉบับดังกล่าว โดยมีกำหนดเวลาปฏิบัติงานภายใน ๕ วันนับแต่วันที่
สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติ

ทั้งนี้ ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ลงมติให้ดใช้ข้อบังคับ ข้อ ๓๘ เป็นการชั่วคราว
เฉพาะกรณี เพื่อให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติสามารถเสนอญัตติขอให้สภามีมติยกเลิกระเบียบ
ของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดี
ปกครอง ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ต่อคณะกรรมการการกฎหมาย กระบวนการยุติธรรมและกิจการตำรวจ
ภายในกำหนดเวลา ๓ วันนับแต่วันที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติ (ภายในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๒)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

(นางสาวสุกัญญา จิตพิสัย)

รองเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ด่วนที่สุด

ที่ ศป ๐๐๑๔/๙๖๔

๒ 845
รับ 28 ก.พ. 2562
150

ศาลปกครอง
เลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๓
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

เรื่อง ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒

ด้วยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับคดีปกครอง (มาตรา ๗๕/๑) จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้สอดคล้องกับการแก้ไขบทบัญญัติมาตรา ๗๕/๑ ดังกล่าว

จึงขอเสนอระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ (แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบังคับคดีปกครอง) มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอ สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตรวจสอบตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๖๑ ต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายปิยะ ปะดังทา)

ประธานศาลปกครองสูงสุด

กลุ่มงานนิติ
รับที่ ๑๕๖ (๑) / ๒๕๖๒
วันที่ ๒๘ / ก.พ. / ๖๒
เวลา ๑๓.๓๕ น.
สำนักงานประชุม

สำนักงานศาลปกครอง
สำนักบังคับคดีปกครอง
โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๐๕๕๓ (โทรศัพท์สายด่วน "๑๓๕๕")
โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๘๓๘

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
รับที่ ๑๕๖ / ๒๕๖๒ วันที่ ๒๘ / ก.พ. ๖๒
เวลา ๑๖.๒๒ ถึง ๑๖.๓๐
สำนักงานประชุม

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘)
พ.ศ. ๒๕๖๒

โดยที่มาตรา ๗๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๙ บัญญัติให้การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง และบทบัญญัติว่าด้วยค่าชดเชยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดีท้ายประมวลกฎหมายดังกล่าว มาใช้บังคับโดยอนุโลมกับการบังคับคดีปกครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้และหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง และให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว และเพื่อบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครอง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๔ มาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ และมาตรา ๗๕/๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดจึงออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้เพิ่มบทนิยามคำว่า “สำนักงาน” “เจ้าพนักงานบังคับคดี” “เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา” และ “ลูกหนี้ตามคำพิพากษา” ต่อท้ายบทนิยามคำว่า “คำแถลงการณ์” ในข้อ ๓ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๓

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักบังคับคดีปกครอง หรือสำนักงานศาลปกครองในภูมิภาค และให้หมายความรวมถึงพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานบังคับคดี

“เจ้าพนักงานบังคับคดี” หมายความว่า ข้าราชการฝ่ายศาลปกครองที่มีคุณสมบัติตามประกาศ ก.ศป. เรื่อง คุณสมบัติของข้าราชการฝ่ายศาลปกครองที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานบังคับคดี ผู้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง และระเบียบนี้ เพื่อคุ้มครองสิทธิของคู่กรณีในระหว่างการศึกษา หรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง และให้หมายความ

รวมถึงเอกชนหรือบุคคลอื่นที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าพนักงานบังคับคดีให้ปฏิบัติการแทนภายใต้การกำกับดูแลของเจ้าพนักงานบังคับคดีด้วย

“เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา” หมายความว่า คู่กรณีหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายชนะคดีหรือบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ได้รับชำระหนี้หรือบุคคลซึ่งได้รับโอนหรือรับช่วงสิทธิตามคำพิพากษาหรือคำสั่งและให้หมายความรวมถึงคู่กรณีฝ่ายที่ชนะคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๕) หรือ (๖) ด้วย

“ลูกหนี้ตามคำพิพากษา” หมายความว่า คู่กรณีหรือบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ชำระหนี้และให้หมายความรวมถึงคู่กรณีหรือบุคคลที่ต้องปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ข้อ ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นภาค ๔ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ข้อ ๑๑๗ ถึงข้อ ๑๗๗ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๓

“ภาค ๔
การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง
หมวด ๑
บททั่วไป

ข้อ ๑๑๗ การบังคับคดีปกครองเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยศาล และสำนักงานหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีตามคำสั่งศาล

ข้อ ๑๑๘ ให้ตุลาการเจ้าของสำนวนหรือตุลาการศาลปกครองคนหนึ่งคนใดซึ่งได้รับมอบหมายจากองค์คณะมีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการบังคับคดีปกครองทั้งปวง เว้นแต่ในระเบียบนี้จะกำหนดให้ดำเนินการโดยองค์คณะ

ข้อ ๑๑๙ ในกรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งให้ปฏิบัติตามคำบังคับของศาลปกครองชั้นต้น โดยไม่ต้องรอจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ตามมาตรา ๗๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้คำบังคับมีผลนับแต่วันที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

ข้อ ๑๒๐ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ดำเนินการได้จนกว่าจะมีการปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นแล้วเสร็จ เว้นแต่การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่ให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาชำระหนี้โดยให้ใช้เงิน ส่งมอบทรัพย์สิน กระทำการหรืองดเว้นกระทำการให้ดำเนินการภายในสิบปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในชั้นที่สุด แต่ถ้าได้มีการออกหมายบังคับคดีภายในกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว หากเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้ร้องขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ดำเนินการบังคับคดีในเรื่องใดไว้แล้ว ก็ให้ดำเนินการบังคับคดีในส่วนนั้นต่อไปจนกว่าจะแล้วเสร็จ

ถ้าคำพิพากษาหรือคำสั่งกำหนดให้ชำระหนี้เป็นงวด เป็นรายเดือน หรือเป็นรายปี หรือกำหนดให้ชำระหนี้ อย่างไรก็ดีในอนาคต ให้นับระยะเวลาสิบปีตั้งแต่วันที่หนี้ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นอาจบังคับให้ชำระได้

ข้อ ๑๒๑ ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งโดยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษามาตรา ๖๙ วรรคหนึ่ง (๘) ให้สำนักงานติดตามว่าได้มีการดำเนินการตามข้อสังเกตดังกล่าวหรือไม่ แล้วรายงานต่อศาล

ข้อ ๑๒๒ ในคดีที่ฟ้องขอให้ใช้เงิน เมื่อศาลมีคำพิพากษาแล้ว หากลูกหนี้ตามคำพิพากษายอมปฏิบัติตามคำพิพากษาและต้องการชำระหนี้ตามคำพิพากษาโดยไม่มีอุทธรณ์คำพิพากษาและนำเงินมาวางชำระหนี้ตามคำพิพากษา ให้ศาลสั่งรับเงินที่วางศาลและสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลออกใบรับเงินและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษารับเงินภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ในกรณีนี้ ถ้าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษารับเงินไปแล้ว ลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ต้องเสียดอกเบี้ยในจำนวนเงินดังกล่าวนับแต่วันที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้มารับเงิน หากคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์ของศาลปกครองสูงสุด ให้แจ้งศาลปกครองสูงสุดให้ทราบถึงการชำระเงินดังกล่าวด้วย

ข้อ ๑๒๓ เมื่อศาลได้ออกหมายบังคับคดีตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจดำเนินการบังคับคดีให้เป็นไปตามที่ศาลกำหนดไว้ในหมายบังคับคดีและตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และให้มีอำนาจในฐานะเป็นผู้แทนของเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาในอันที่จะรับชำระหนี้หรือทรัพย์สินที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลภายนอกนำมาวางและออกใบรับให้

ให้นำความตามวรรคหนึ่งมาใช้บังคับในกรณีที่สำนักงานดำเนินการบังคับคดีในระหว่างที่ศาลยังไม่ได้ออกหมายบังคับคดีตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีหรือกรณีที่ต้องปฏิบัติตามคำบังคับของศาลโดยไม่ต้องออกหมายบังคับคดีด้วย

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้รายงานศาลและแจ้งคู่กรณีทราบ หากมีข้อโต้แย้งว่าการปฏิบัติตามคำพิพากษายังไม่ถูกต้องครบถ้วน ให้ศาลพิจารณาและมีคำสั่งโดยองค์คณะ

ข้อ ๑๒๔ เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาให้ความช่วยเหลือและวางเงินค่าใช้จ่ายเพื่อปฏิบัติตามวิธีการเพื่อคุ้มครองสิทธิของคู่กรณีในระหว่างการพิจารณา หรือเพื่อบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งได้ตามจำนวนที่เห็นจำเป็น ถ้าเจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นว่าจำนวนเงินที่วางไว้นั้นจะไม่พอก็ให้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาวางเงินเพิ่มขึ้นอีกได้

ถ้าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาเห็นว่า การวางเงินค่าใช้จ่ายในการบังคับคดีไม่จำเป็นหรือมากเกินไป ก็อาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งได้ คำสั่งดังกล่าวให้เป็นที่สุด

ถ้าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่งหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลตามวรรคสอง ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีตั้งการบังคับคดีไว้จนกว่าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาจะได้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานบังคับคดีหรือศาล แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๒๕ ในกรณีที่ศาลมีคำบังคับตามมาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) เฉพาะที่ให้หน่วยงานทางปกครองใช้เงินหรือให้ส่งมอบทรัพย์สินหรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ และ (๔) ซึ่งเป็นคดีที่ต้องปฏิบัติตามคำบังคับของศาลโดยไม่ต้องออกหมายบังคับคดีตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี ให้ศาลมีคำสั่งไปยังสำนักงานเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานบังคับคดีดำเนินการให้เป็นไปตามคำบังคับของศาลดังกล่าว

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานบังคับคดีมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล
- (๒) ส่งเอกสารเกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล
- (๓) ติดตามผลการปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล เพื่อรายงานและเสนอความเห็นต่อศาล ประกอบการพิจารณาและมีคำสั่งเกี่ยวกับการบังคับคดี
- (๔) สอบถามหรือแจ้งให้คู่กรณี พยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญ ชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบังคับคดี และบันทึกถ้อยคำของบุคคลดังกล่าวรวมไว้ในสำนวนการบังคับคดี
- (๕) แจ้งให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นเป็นหนังสือเกี่ยวกับการบังคับคดี
- (๖) ออกตรวจสอบสถานที่ บุคคล หรือสิ่งอื่นใดอันเกี่ยวกับการบังคับคดี และมีอำนาจบันทึกภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหว พร้อมทั้งบันทึกเหตุการณ์หรือพฤติกรรมรวมไว้ในสำนวนการบังคับคดี
- (๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามคำสั่งศาล

ข้อ ๑๒๖ ในกรณีที่เกิดความเสียหายจากการที่เจ้าพนักงานบังคับคดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครอง และเป็นเรื่องความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ การใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่หรือตามกฎหมายอื่น ไม่ว่าโดยบุคคลใด ให้อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง

ข้อ ๑๒๗ ให้ศาลและเจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจเรียกเก็บค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีตามระเบียบนี้

ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดโดยความเห็นชอบของ ก.บ.ศป. มีอำนาจออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และอัตราค่าฤชาธรรมเนียม นอกจากที่ระบุไว้ในตาราง ๑ และตาราง ๕ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประกาศนี้เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ข้อ ๑๒๘ ให้เลขาธิการสำนักงานศาลปกครองมีอำนาจออกประกาศ ระเบียบ หรือข้อบังคับทางธุรการเกี่ยวกับการดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามคำบังคับของศาลปกครอง ประกาศ ระเบียบ หรือข้อบังคับดังกล่าวเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ส่วนที่ ๑

ศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดี

ข้อ ๑๒๙ ศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดีซึ่งมีอำนาจออกหมายบังคับคดี หรือสั่งจับกุมและกักขัง หรือปรับ หรือมีอำนาจกำหนดวิธีการบังคับคดีเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง หรือทำคำวินิจฉัยชี้ขาดในเรื่องใดๆ อันเกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง คือศาลที่ได้พิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีในชั้นต้น หรือตามที่มีกฎหมายบัญญัติ

ถ้าศาลปกครองสูงสุดได้ส่งคดีไปยังศาลปกครองชั้นต้นแห่งอื่นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งที่อุทธรณ์นั้น เพื่อการพิจารณาและพิพากษาใหม่ตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๒) ให้ศาลที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่นั้น เป็นศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดี เว้นแต่ศาลปกครองสูงสุดจะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่จะต้องบังคับคดีนอกเขตศาล ให้ศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดีมีอำนาจตั้งให้ศาลอื่น บังคับคดีแทนได้ ถ้าเป็นการบังคับตามคำบังคับของศาลโดยไม่ต้องออกหมายบังคับคดีตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี ให้ศาลที่จะมีการบังคับคดีแทนมีคำสั่งไปยังสำนักงานของศาลนั้นเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานบังคับคดี ดำเนินการให้เป็นไปตามคำบังคับของศาล ถ้าการบังคับคดีต้องทำโดยทางเจ้าพนักงานบังคับคดีและศาลได้ออกหมายบังคับคดีตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาอาจยื่นคำแถลงหรือเจ้าพนักงานบังคับคดี รายงานให้ศาลที่จะมีการบังคับคดีแทนทราบพร้อมด้วยสำเนาหมายบังคับคดีหรือสำเนาคำสั่งกำหนดวิธีการ บังคับคดี ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลดังกล่าวแจ้งให้ศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดีทราบโดยไม่ชักช้า และให้ศาลที่จะมีการบังคับคดีแทนตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีหรือมีคำสั่งอื่นใดเพื่อดำเนินการบังคับคดีต่อไป

ถ้าเป็นการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้อง ให้ศาลที่บังคับคดีแทนส่งทรัพย์สินที่ได้จากการยึด หรืออายัดหรือเงินที่ได้จากการขายทรัพย์สินนั้น แล้วแต่กรณี ไปยังศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดีเพื่อดำเนินการ ไปตามกฎหมาย

ในกรณีที่มีการบังคับคดีนอกเขตศาลโดยบกพร่อง ผิดพลาด หรือฝ่าฝืนกฎหมาย ให้ศาลที่บังคับคดีแทน มีอำนาจสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขกระบวนการวิธีการบังคับคดีทั้งปวงหรือวิธีการบังคับคดีใดๆ โดยเฉพาะ หรือมีคำสั่ง กำหนดวิธีการอย่างใดแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานบังคับคดีหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อแก้ไข ข้อบกพร่อง ผิดพลาด หรือฝ่าฝืนกฎหมายนั้น รวมถึงดำเนินกระบวนการพิจารณาอื่นใดที่เกี่ยวข้องได้ เว้นแต่ เมื่อการบังคับคดีได้เสร็จสิ้นและแจ้งผลการบังคับคดีไปยังศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดีแล้ว ให้เป็นอำนาจ ของศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดีเท่านั้น

ส่วนที่ ๒ การแจ้งคำบังคับ

ข้อ ๑๓๐ คดีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดซึ่งต้องมีการบังคับคดีแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือคดีที่ ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งให้บังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ลูกหนี้ตามคำพิพากษามีหน้าที่ ต้องปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งเมื่อทราบคำพิพากษาหรือคำสั่งโดยชอบแล้ว เพื่อประโยชน์แก่คู่กรณี ในการบังคับคดี ให้ศาลออกหมายแจ้งคำบังคับไปยังลูกหนี้ตามคำพิพากษา โดยให้ระบุในหมายแจ้งคำบังคับด้วยว่า ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามคำบังคับหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องครบถ้วนอาจถูกยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้อง หรือถูกจับกุม และกักขัง แล้วแต่กรณี

ในกรณีผู้ที่ต้องปฏิบัติตามคำบังคับเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หากหน่วยงาน ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมิได้ปฏิบัติตามคำบังคับของศาลให้ถูกต้องครบถ้วนหรือปฏิบัติล่าช้าเป็นไป โดยไม่มีเหตุอันสมควร ศาลอาจมีคำสั่งให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นชำระค่าปรับต่อศาล ตามจำนวนที่สมควร หรืออาจแจ้งผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแล ผู้ควบคุม หรือนายกรัฐมนตรี เพื่อดำเนินการ ตามอำนาจหน้าที่ หรือสั่งการ หรือลงโทษทางวินัยต่อไปก็ได้

ลูกหนี้ตามคำพิพากษาจะได้รับหมายแจ้งคำบังคับตามวรรคหนึ่งหรือไม่ก็ตาม ลูกหนี้ตามคำพิพากษา ยังมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

ส่วนที่ ๓ การงดการบังคับคดี

ข้อ ๑๓๑ ให้สำนักงานหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีงดการบังคับคดี ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อศาลได้มีคำสั่งให้งดการบังคับคดีเพราะเหตุที่ศาลมีคำสั่งรับคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ และได้แจ้งคำสั่งงดการบังคับคดีให้ทราบ

(๒) เมื่อศาลได้มีคำสั่งให้งดการบังคับคดีเพราะเหตุที่คู่กรณีหรือบุคคลซึ่งได้รับผลกระทบโดยตรง จากคำพิพากษาหรือคำสั่ง ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล เนื่องจากคำพิพากษา หรือคำสั่งที่ถึงที่สุดระหว่างศาลขัดแย้งกันในคดีที่มีข้อเท็จจริงเป็นเรื่องเดียวกัน และได้แจ้งคำสั่งงดการบังคับคดี ให้ทราบ

(๓) เมื่อลูกหนี้ตามคำพิพากษายื่นคำร้องต่อศาลว่าได้ยื่นฟ้องเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเป็นคดีเรื่องอื่น ในศาลเดียวกันนั้นไว้แล้ว ซึ่งศาลยังมีได้วินิจฉัยชี้ขาด และถ้าหากตนเป็นฝ่ายชนะจะไม่ต้องมีการยึดอายัด ขายทอดตลาด หรือจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาโดยวิธีอื่น เพราะสามารถจะหักกลบลบหนี้กันได้ ถ้าศาลเห็นว่า ข้ออ้างของลูกหนี้ตามคำพิพากษามีเหตุฟังได้ ศาลอาจมีคำสั่งให้งดการบังคับคดีไว้ คำสั่งนี้อาจอยู่ภายใต้บังคับเงื่อนไขหรือเงื่อนไขใดๆ หรือไม่ก็ได้ และศาลจะมีคำสั่งให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาวางเงินหรือ หาประกันต่อศาลตามจำนวนที่เห็นสมควรภายในระยะเวลาที่กำหนดเพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ตามคำพิพากษา และค่าสินไหมทดแทนแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาสำหรับความเสียหายที่อาจได้รับเนื่องจากเหตุเน้นซ้ำ ในการบังคับคดีอันเกิดจากการยื่นคำร้องนั้นด้วยก็ได้ และได้แจ้งคำสั่งงดการบังคับคดีให้ทราบ คำสั่งของศาล ในกรณีนี้ให้กระทำโดยองค์คณะและให้เป็นที่สุด

(๔) เมื่อศาลได้มีคำสั่งให้งดการบังคับคดี และได้ส่งคำสั่งนั้นไปให้สำนักงานหรือเจ้าพนักงาน บังคับคดีทราบ ในกรณีเช่นนี้ให้สำนักงานหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีงดการบังคับคดีไว้ภายในระยะเวลา หรือเงื่อนไขตามที่ศาลกำหนด

(๕) เมื่อเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้แจ้งเป็นหนังสือไปยังสำนักงานหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีว่าตนตกลง งดการบังคับคดีไว้ชั่วคราวเวลาที่กำหนดไว้หรือภายในเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งโดยได้รับความยินยอมเป็นหนังสือ จากลูกหนี้ตามคำพิพากษาและบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี

(๖) เมื่อเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาไม่ปฏิบัติตามข้อ ๑๒๔

(๗) เมื่อศาลได้มีคำสั่งให้งดการบังคับคดีเนื่องจากสำนักงานหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีรายงานศาลว่า สำนักงานหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีได้แจ้งให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษารับเงินที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้วางไว้ ต่อศาล สำนักงานหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อชำระหนี้ตามคำพิพากษาโดยชอบแล้ว แต่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ไม่มารับเงินดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด

ให้สำนักงานหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งการงดการบังคับคดีให้คู่กรณีและบุคคลภายนอก ผู้มีส่วนได้เสียทราบโดยไม่ชักช้า และรายงานให้ศาลทราบ

ข้อ ๑๓๒ ในกรณีที่สำนักงานหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีได้งดการบังคับคดีไว้ตามคำสั่งของศาล ให้สำนักงานหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีต่อไปเมื่อได้รับคำสั่งจากศาลโดยศาลเป็นผู้ออกคำสั่งนั่นเอง หรือโดยเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาเป็นผู้ยื่นคำขอให้ศาลออกคำสั่ง เนื่องจากระยะเวลาที่ให้งดการบังคับคดีนั้นได้ล่วงพ้นไปแล้ว หรือมิได้เป็นไปตามเงื่อนไขที่ศาลได้กำหนดไว้ หรือไม่มีความจำเป็นที่จะต้องงดการบังคับคดีอีกต่อไปแล้ว

ถ้าได้งดการบังคับคดีตามข้อ ๑๓๑ (๕) หรือ (๖) ให้สำนักงานหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีต่อไป เมื่อระยะเวลาที่ให้งดการบังคับคดีได้ล่วงพ้นไปแล้ว หรือมิได้เป็นไปตามเงื่อนไขที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้กำหนดไว้ หรือเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้วางเงินค่าใช้จ่ายตามที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนดหรือตามคำสั่งศาลแล้ว

ส่วนที่ ๔

การถอนการบังคับคดี

ข้อ ๑๓๓ ให้ศาลมีคำสั่งถอนการบังคับคดี ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) กรณีการบังคับคดีตามคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่อนุญาตให้บังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นโดยไม่ต้องรอนกว่าคดีจะถึงที่สุด ต่อมาในระหว่างการบังคับคดีนั้นคำพิพากษาดังกล่าวได้ถูกกลับหรือถูกยก หรือหมายบังคับคดีได้ถูกเพิกถอน แต่ถ้าคำพิพากษาในระหว่างบังคับคดีนั้นได้ถูกกลับแต่เพียงบางส่วน การบังคับคดีอาจดำเนินการต่อไปจนกว่าจะได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดครบถ้วน

(๒) เมื่อสำนักงานหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีรายงานศาลขอให้สั่งถอนการบังคับคดีเนื่องจากเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาเพิกเฉยไม่ดำเนินการบังคับคดีภายในระยะเวลาที่สำนักงานหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนด

(๓) เมื่อลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาคครบถ้วนพร้อมทั้งได้ชำระค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี (ถ้ามี)

(๔) เมื่อสำนักงานรายงานศาลขอให้สั่งถอนการบังคับคดีเนื่องจากได้ดำเนินการบังคับตามคำบังคับของศาลถูกต้องครบถ้วนแล้ว หรือไม่มีกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามคำบังคับของศาลอีกต่อไป

(๕) เมื่อสำนักงานหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีรายงานศาลว่าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้แจ้งเป็นหนังสือไปยังสำนักงานหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีว่าตนขอสละสิทธิในการบังคับคดี ในกรณีเช่นว่านี้ เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษานั้นจะบังคับคดีแก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่ตนได้สละสิทธินั้นอีกมิได้

(๖) เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีรายงานศาลว่าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้แจ้งเป็นหนังสือไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดีว่าตนขอถอนการบังคับคดี

(๗) เมื่อสำนักงานรายงานศาลว่าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้แจ้งเป็นหนังสือไปยังสำนักงานว่าตนไม่ประสงค์ให้มีการบังคับคดีต่อไป

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง (๕) หากเป็นคดีที่มีเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษามากกว่าหนึ่งคน เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาแต่ละคนอาจแสดงความประสงค์ในส่วนของตนได้ การถอนการบังคับคดีในกรณีนี้ให้มีผลเฉพาะเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาที่ขอสละสิทธิ หากเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาที่แสดงความประสงค์ดังกล่าวเป็นผู้แทนของเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาทุกคนและการแสดงความประสงค์ดังกล่าวจะมีผลเป็นการถอนการบังคับคดีทั้งคดี ให้สำนักงานหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีรายงานศาลเพื่อพิจารณา ในกรณีนี้ ศาลจะไต่สวนหรือแสวงหาข้อเท็จจริงโดยวิธีอื่นใด

เพื่อให้ได้ความเป็นที่ยุติว่า การแสดงความประสงค์ของผู้แทนดังกล่าวเป็นไปตามความประสงค์ของเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาทุกคนก่อนมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนการบังคับคดีก็ได้ แต่ทั้งนี้ ในคดีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ หรือคดีที่การบังคับคดีต่อไปจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม หรือการถอนการบังคับคดีเกิดจากการสมยอมกัน โดยไม่เหมาะสม ศาลจะมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ถอนการบังคับคดีก็ได้

คำสั่งศาลตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) ให้กระทำโดยองค์คณะ

ให้ศาลแจ้งการถอนการบังคับคดีให้สำนักงานหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีทราบ และให้สำนักงานหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งการถอนการบังคับคดีให้คู่กรณีและบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียทราบโดยไม่ชักช้า และรายงานให้ศาลทราบด้วย

ส่วนที่ ๕

การเพิกถอนหรือแก้ไขการบังคับคดีที่ผิดระเบียบ

ข้อ ๑๓๔ ในกรณีที่มาขอยกเลิกการบังคับคดี หรือคำสั่งศาลในชั้นบังคับคดีบกพร่อง ผิดพลาด หรือฝ่าฝืนกฎหมาย เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมจำเป็นจะต้องเพิกถอนหรือแก้ไขหมายบังคับคดี หรือคำสั่งดังกล่าวนี้ เมื่อศาลเห็นสมควรไม่ว่าในเวลาใดก่อนการบังคับคดีได้เสร็จลง หรือเมื่อสำนักงานหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีรายงานต่อศาล หรือเมื่อเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีซึ่งต้องเสียหายเพราะเหตุดังกล่าวยื่นคำร้องต่อศาล ให้ศาลมีอำนาจสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขหมายบังคับคดี หรือคำสั่งดังกล่าวทั้งหมดหรือบางส่วน หรือมีคำสั่งอย่างใดตามที่ศาลเห็นสมควร

ในกรณีที่สำนักงานหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีบกพร่อง ผิดพลาด หรือฝ่าฝืนกฎหมาย เมื่อศาลเห็นสมควรไม่ว่าในเวลาใดก่อนการบังคับคดีได้เสร็จลง หรือเมื่อเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีซึ่งต้องเสียหายเพราะเหตุดังกล่าวยื่นคำร้องต่อศาล ให้ศาลมีอำนาจสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขกระบวนการบังคับคดีทั้งปวงหรือวิธีการบังคับใด ๆ โดยเฉพาะหรือมีคำสั่งกำหนดวิธีการอย่างใดแก่สำนักงานหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีตามที่ศาลเห็นสมควร เว้นแต่การคัดค้านการขายทอดตลาดทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องเพราะเหตุที่ราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดมีจำนวนต่ำเกินสมควร

การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองอาจกระทำได้ไม่ว่าในเวลาใดก่อนการบังคับคดีได้เสร็จลง แต่ต้องไม่ช้ากว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบข้อความหรือพฤติการณ์อันเป็นมูลแห่งข้ออ้างนั้น ทั้งนี้ ผู้ยื่นคำร้องต้องมีได้ดำเนินการอันใดขึ้นใหม่หลังจากได้ทราบเรื่องบกพร่อง ผิดพลาด หรือฝ่าฝืนกฎหมายนั้นแล้ว หรือต้องมีได้ให้สัตยาบันแก่การกระทำนั้น และในกรณีเช่นว่านี้ผู้ยื่นคำร้องจะขอต่อศาลในขณะเดียวกันนั้น ให้มีคำสั่งงดการบังคับคดีไว้ในระหว่างวินิจฉัยชี้ขาดก็ได้

เพื่อประโยชน์แห่งข้อนี้ให้ถือว่าการบังคับคดีได้เสร็จลงเมื่อได้มีการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่คำบังคับกำหนดให้ส่งมอบทรัพย์สิน กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการอย่างใด เมื่อได้มีการปฏิบัติตามคำบังคับที่ให้ส่งมอบทรัพย์สิน กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการอย่างนั้นแล้ว แต่ถ้าการปฏิบัติตามคำบังคับดังกล่าวอาจแยกเป็นส่วนๆ ได้ เมื่อได้มีการปฏิบัติตามคำบังคับในส่วนใดแล้ว ให้ถือว่าการบังคับคดีได้เสร็จลงเฉพาะในส่วนนั้น

(๒) ในกรณีที่คำบังคับกำหนดให้ใช้เงิน เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นและจ่ายเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาหรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดี หรือเมื่อได้จ่ายเงิน

จำนวนสุทธิหรือส่วนที่เหลือให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลภายนอกที่ทรัพย์สินของตนถูกจำหน่ายไปเพื่อประโยชน์แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว แต่ถ้าทรัพย์สินที่ถูกบังคับคดีมีหลายรายการ เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้จ่ายเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินรายการใดแล้ว ให้ถือว่า การบังคับคดีได้เสร็จลงเฉพาะทรัพย์สินรายการนั้น

(๓) ในกรณีที่ต้องปฏิบัติตามคำบังคับของศาลโดยไม่ต้องออกหมายบังคับคดี เมื่อสำนักงานแจ้งให้ทราบว่าศาลมีคำสั่งให้ถอนการบังคับคดี

ในการยื่นคำร้องต่อศาลตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หากมีพยานหลักฐานเบื้องต้นแสดงว่าคำร้องนั้นไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงให้ชักช้า ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ยื่นคำร้องวางเงินหรือหาประกันต่อศาลตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควรเพื่อเป็นประกันการชำระค่าสินไหมทดแทนแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลนั้นสำหรับความเสียหายที่อาจได้รับจากการยื่นคำร้องนั้น ถ้าผู้ยื่นคำร้องไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องนั้นเสีย ส่วนเงินหรือประกันที่วางไว้ต่อศาลดังกล่าวเมื่อศาลเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต่อไป จะสั่งคืนหรือยกเลิกประกันนั้นก็ไต่ คำสั่งของศาลที่ออกตามความในวรรคนี้ให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ศาลได้มีคำสั่งยกคำร้องที่ยื่นไว้ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ถ้าบุคคลที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากการยื่นคำร้องดังกล่าวเห็นว่าคำร้องนั้นไม่มีมูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงให้ชักช้า บุคคลดังกล่าวอาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีคำสั่งยกคำร้อง เพื่อขอให้ศาลสั่งให้ผู้ยื่นคำร้องนั้นชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้แยกการพิจารณาเป็นสำนวนต่างหากจากคดีเดิม และเมื่อศาลไต่สวนหรือแสวงหาข้อเท็จจริงโดยวิธีอื่นใดแล้วเห็นว่าคำร้องนั้นฟังได้ ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ยื่นคำร้องนั้นชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายดังกล่าวตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร ถ้าผู้ยื่นคำร้องนั้นไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล บุคคลที่ได้รับความเสียหายอาจร้องขอให้ศาลบังคับคดีแก่ผู้ยื่นคำร้องนั้นเสมือนหนึ่งว่าเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา

หมวด ๒

การไต่สวนและมีคำสั่งกำหนดวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ข้อ ๑๓๕ ในการบังคับคดี ถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือสำนักงานหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีเห็นว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษายังไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำบังคับของศาลหรือมีข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำบังคับของศาล เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือสำนักงานหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีอาจยื่นคำขอหรือรายงานต่อศาล แล้วแต่กรณี เพื่อขอให้ศาลพิจารณามีคำสั่งหรือไต่สวน

เมื่อมีคำขอหรือรายงานตามวรรคหนึ่ง หรือเมื่อศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แก่การบังคับคดี ศาลมีอำนาจแสวงหาข้อเท็จจริงโดยการออกหมายเรียกลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลอื่นที่เชื่อว่า อยู่ในฐานะที่จะให้ถ้อยคำอันจะเป็นประโยชน์มาศาลด้วยตนเองเพื่อการไต่สวนหรือแสวงหาข้อเท็จจริงโดยวิธีอื่นและมีอำนาจสั่งให้บุคคลนั้นๆ ส่งเอกสารหรือวัตถุพยานซึ่งอยู่ในความยึดถือหรืออำนาจของผู้นั้นอันเกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ทั้งนี้ ตามกำหนดและเงื่อนไขใดๆ ที่เห็นสมควร และมีคำสั่งกำหนดวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง หรือมีคำสั่งใดๆ เพื่อให้การบังคับคดีเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับแก่กรณีที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาเห็นว่าการปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำบังคับของศาลมีข้อขัดข้องด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๓

กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาและกำหนดคำบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑)

ส่วนที่ ๑

กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาและกำหนดคำบังคับให้เพิกถอนกฎ

ข้อ ๑๓๖ ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนกฎ ให้สำนักงานเสนอประกาศผลแห่งคำพิพากษาที่ให้เพิกถอนกฎดังกล่าวต่อศาลเพื่อลงนาม และให้สำนักงานศาลปกครองส่งประกาศนั้นไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยเร็ว ให้สำนักงานแจ้งผลการลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาดังกล่าวให้คู่กรณีและรายงานศาลทราบ

ส่วนที่ ๒

กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาและกำหนดคำบังคับให้เพิกถอนคำสั่ง

ข้อ ๑๓๗ ในกรณีที่ศาลพิพากษาและกำหนดคำบังคับให้เพิกถอนคำสั่ง ย่อมมีผลให้คำสั่งนั้นถูกเพิกถอนโดยไม่ต้องมีการบังคับคดี

ส่วนที่ ๓

กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาและกำหนดคำบังคับห้ามการกระทำ

ข้อ ๑๓๘ ในกรณีที่ศาลพิพากษาและกำหนดคำบังคับห้ามการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้สำนักงานดำเนินการบังคับคดีโดยติดตามและตรวจสอบว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ปฏิบัติตามคำบังคับของศาลหรือไม่ และจัดทำบันทึกผลการตรวจสอบ แล้วรายงานต่อศาล

หมวด ๔

กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาและกำหนดคำบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒)

ข้อ ๑๓๙ ในกรณีที่ศาลพิพากษาและกำหนดคำบังคับให้หัวหน้าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามหน้าที่ภายในเวลาที่ศาลกำหนด เมื่อครบกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ให้สำนักงานดำเนินการบังคับคดีโดยติดตามและตรวจสอบว่าหัวหน้าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นได้ปฏิบัติตามหน้าที่ถูกต้องครบถ้วนตามคำบังคับของศาลหรือไม่ และจัดทำบันทึกผลการตรวจสอบ แล้วรายงานต่อศาล

ในกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องยังไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในเวลาที่ศาลกำหนดหรือมีข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามคำสั่งของศาล ให้สำนักงานรายงานศาลเพื่อดำเนินการตามข้อ ๑๓๕

หากปรากฏว่าหัวหน้าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในเวลาที่ศาลกำหนดให้ถูกต้องครบถ้วนหรือปฏิบัติล่าช้าโดยไม่มีเหตุอันควร ให้สำนักงานรายงานศาลเพื่อดำเนินการตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการปรับหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีได้ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลให้ถูกต้องครบถ้วนหรือปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร

หมวด ๕

กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาและกำหนดคำสั่งบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓)

ส่วนที่ ๑

กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาและกำหนดคำสั่งบังคับให้ใช้เงิน

ข้อ ๑๔๐ ในกรณีที่ศาลพิพากษาและกำหนดคำสั่งบังคับให้หน่วยงานทางปกครองใช้เงิน ให้สำนักงานดำเนินการบังคับคดีโดยติดตามและตรวจสอบว่าหน่วยงานทางปกครองนั้นได้ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลถูกต้องครบถ้วนแล้วหรือไม่ แล้วรายงานต่อศาล

ในกรณีที่หน่วยงานทางปกครองยังไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลภายในเวลาที่ศาลกำหนดหรือมีข้อขัดข้องในการปฏิบัติตามคำสั่งของศาล ให้สำนักงานรายงานศาลเพื่อดำเนินการตามข้อ ๑๓๕

หากปรากฏว่าหน่วยงานทางปกครองไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลภายในเวลาที่ศาลกำหนดให้ถูกต้องครบถ้วนหรือปฏิบัติล่าช้าโดยไม่มีเหตุอันควร ให้สำนักงานรายงานศาลเพื่อดำเนินการตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการปรับหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีได้ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลให้ถูกต้องครบถ้วนหรือปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร

ข้อ ๑๔๑ ในกรณีที่ศาลพิพากษาและกำหนดคำสั่งบังคับให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีใช้หน่วยงานทางปกครองหรือเป็นหน่วยงานทางปกครองที่ไม่มีกฎหมายห้ามไม่ให้ทรัพย์สินอยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดีใช้เงิน ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้นไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลทั้งหมดหรือบางส่วนภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาขอที่จะร้องขอต่อศาลให้มีการบังคับคดีโดยวิธียึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้อง หรือบังคับคดีโดยวิธีอื่นตามที่กฎหมายกำหนด โดยระบุจำนวนหนี้ที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษายังมิได้ชำระตามคำสั่งของศาล

ส่วนที่ ๒

กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาและกำหนดค่าบังคับให้ส่งคืนหรือส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง

ข้อ ๑๔๒ ในกรณีที่ศาลพิพากษาและกำหนดค่าบังคับให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาส่งคืนทรัพย์สินเฉพาะสิ่งแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา หรือส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่งเพื่อชำระหนี้ตามสิทธิเรียกร้องแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาให้นำวิธีการบังคับคดีในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาและกำหนดค่าบังคับให้ใช้เงินตามข้อ ๑๔๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ ในการร้องขอต่อศาลให้มีการบังคับคดีโดยวิธียึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องนั้น ให้ระบุทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องที่ยังมิได้รับคืนหรือรับมอบและพฤติการณ์ที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษายังมิได้ปฏิบัติตามค่าบังคับของศาลด้วย

ข้อ ๑๔๓ ถ้าทรัพย์สินเฉพาะสิ่งของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่ต้องส่งมอบแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อชำระหนี้ตามสิทธิเรียกร้องได้ถูกยึดหรืออายัดไว้เพื่อเอาชำระหนี้เงินในคดีอื่นแล้ว เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาชอบที่จะยื่นคำร้องต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีในคดีนั้นก่อนมีการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นขอให้มีการสั่งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีส่งมอบทรัพย์สินนั้นให้แก่ตน โดยต้องแสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลได้ว่าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาผู้ขอยึดหรืออายัดทรัพย์สินในคดีดังกล่าวสามารถบังคับคดีเอาจากทรัพย์สินอื่นของลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้เพียงพอ ทั้งนี้ ให้ศาลแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบและอาจมีคำสั่งงดการบังคับคดีไว้ ในระหว่างพิจารณาก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาชดใช้ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการยึดหรืออายัดทรัพย์สินแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาผู้ขอยึดหรืออายัดทรัพย์สินในคดีอื่นนั้น และให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในคดีอื่นนั้นได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดี

ถ้าเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาไม่สามารถแสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลได้ตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลมีคำสั่งให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษามีสิทธิเข้าเฉลี่ยในเงินที่ได้จากการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีอื่นนั้นตามวิธีการที่กฎหมายกำหนด

ข้อ ๑๔๔ การบังคับคดีในกรณีที่ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาส่งคืนหรือส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่งที่มีทะเบียนกรรมสิทธิ์หรือมีหนังสือรับรองการทำประโยชน์แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษานั้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียนดำเนินการจดทะเบียนต่อไป

การบังคับคดีในกรณีที่ศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาส่งคืนหรือส่งมอบสังหาริมทรัพย์เฉพาะสิ่ง ถ้ามีเหตุขัดขวางหรือเหตุขัดข้องในการส่งคืนหรือส่งมอบสังหาริมทรัพย์นั้นแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาให้นำวิธีการบังคับคดีในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาและกำหนดค่าบังคับให้ขับไล่ที่กำหนดไว้ในส่วนที่ ๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๔๕ การบังคับคดีที่ขอให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาส่งคืนหรือส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง ให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดี แต่ให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นผู้รับผิดชอบ

ส่วนที่ ๓

กรณีศาลมีคำพิพากษาและกำหนดค่าบังคับให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ

ข้อ ๑๔๖ ในกรณีที่ศาลพิพากษาและกำหนดค่าบังคับให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ ให้นำวิธีการบังคับคดีในกรณีที่ศาลพิพากษาและกำหนดค่าบังคับให้หัวหน้า หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามหน้าที่ภายในเวลาที่ศาลกำหนดตามข้อ ๑๓๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หากศาลเห็นว่าวิธีการบังคับคดีตามที่กำหนดในส่วนนี้ ไม่อาจบรรลุผลตามคำพิพากษาของศาลได้ ให้ศาลมีอำนาจกำหนดวิธีการบังคับคดีตามที่ศาลเห็นสมควรเท่าที่สภาพแห่งการบังคับคดีจะเปิดช่องให้กระทำได้

ส่วนที่ ๔

กรณีศาลมีคำพิพากษาและกำหนดค่าบังคับให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ

โดยให้ออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย หรือทรัพย์สินที่ครอบครอง

(ขับไล่)

ข้อ ๑๔๗ ในกรณีที่ศาลพิพากษาและกำหนดค่าบังคับให้ขับไล่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาออกไปจาก อสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย หรือทรัพย์สินที่ครอบครอง ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษามีได้ปฏิบัติตามค่าบังคับของศาล ทั้งหมดหรือบางส่วน ให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาร้องขอต่อศาลให้มีการบังคับคดีโดยระบุถึงพฤติการณ์ที่ลูกหนี้ ตามคำพิพากษายังมิได้ปฏิบัติตามค่าบังคับของศาลด้วย เมื่อศาลออกหมายบังคับคดีตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการตามข้อ ๑๔๘ ถึงข้อ ๑๕๐

ข้อ ๑๔๘ ถ้าปรากฏว่าอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย หรือทรัพย์สินนั้นไม่มีบุคคลใดอยู่แล้ว ให้เจ้าพนักงาน บังคับคดีมีอำนาจส่งมอบทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาเข้าครอบครองได้ทันที ถ้ามีสิ่งกีดขวางอันเป็นอุปสรรคต่อการส่งมอบ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจทำลายสิ่งกีดขวางดังกล่าวได้ ตามความจำเป็น

ถ้ายังมีสิ่งของของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือของบุคคลใดอยู่ในทรัพย์สินนั้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดี ทำบัญชีสิ่งของนั้นไว้ และมีอำนาจดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าสิ่งของนั้นมีสภาพเป็นของสดของเสียได้ หรือมีสภาพอันจะก่อให้เกิดอันตรายได้ หรือถ้าหน่วงช้าไว้ จะเป็นการเสียหายหรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนแห่งค่าของสิ่งของนั้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจ จำหน่ายสิ่งของนั้นได้ทันทีโดยวิธีขายทอดตลาดหรือวิธีอื่นที่เห็นสมควร และเก็บรักษาเงินสดหลังจาก หักค่าใช้จ่ายไว้แทนสิ่งของนั้น หรือทำลายสิ่งของนั้น หรือดำเนินการอื่นใดตามที่เห็นสมควรก็ได้ ทั้งนี้ ให้คำนึงถึง สภาพแห่งสิ่งของ ประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย และประโยชน์สาธารณะ

(๒) ถ้าสิ่งของนั้นมีใช้สิ่งของตามที่ระบุไว้ใน (๑) ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจนำสิ่งของนั้นมาเก็บ รักษาไว้ หรือมอบให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาเป็นผู้รักษา หรือฝากไว้ ณ สถานที่ใด หรือแก่บุคคลใดตามที่เห็นสมควร แล้วแจ้งหรือประกาศให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือเจ้าของสิ่งของมารับคืนไปภายในเวลาที่เจ้าพนักงานบังคับคดี

กำหนด ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือเจ้าของสิ่งของไม่มารับหรือไม่ยอมรับสิ่งของนั้นคืนไปภายในเวลาที่กำหนด ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการตาม (๑) โดยอนุโลม

เงินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้มาจากการจำหน่ายสิ่งของตามวรรคสอง (๑) หรือ (๒) ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือเจ้าของสิ่งของไม่มาขอรับคืนภายในกำหนดห้าปีนับแต่ได้รับแจ้งจากเจ้าพนักงานบังคับคดี ให้ตกเป็นของแผ่นดิน

ในกรณีที่สิ่งของตามวรรคสองถูกยึดอายัด หรือห้ามโอน ยักย้าย หรือจำหน่ายตามวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาหรือเพื่อการบังคับคดีในคดีอื่น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจย้ายสิ่งของดังกล่าวไปเก็บไว้ ณ สถานที่อื่นได้ตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งศาลหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีในคดีอื่นนั้นทราบด้วย

ให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการดำเนินการตามข้อนี้ และให้ถือว่าเป็นหนี้ตามคำพิพากษาที่จะบังคับคดีกันต่อไป

ข้อ ๑๔๙ ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารไม่ออกไปจากทรัพย์สิน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) รายงานต่อศาลเพื่อมีคำสั่งจับกุมและกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวาร และให้ศาลมีอำนาจสั่งจับกุมและกักขังได้ทันที ในกรณีเช่นว่านี้ ให้นำข้อ ๑๕๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๒) ปิดประกาศให้บุคคลที่อยู่อาศัยหรือครอบครองทรัพย์สินซึ่งอ้างว่ามีได้เป็นบริวารของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ยื่นคำร้องต่อศาลภายในกำหนดเวลาสิบห้าวันนับแต่วันปิดประกาศแสดงว่าตนมีอำนาจพิเศษในการอยู่อาศัยหรือครอบครองทรัพย์สิน

เมื่อมีการจับกุมลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารตาม (๑) แล้ว หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวหลบหนีไปจากทรัพย์สินแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการตามข้อ ๑๔๘

ข้อ ๑๕๐ เพื่อประโยชน์ในการบังคับคดีตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ ให้ถือว่าบุคคลดังต่อไปนี้เป็นบริวารของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

(๑) บุคคลที่อยู่อาศัยหรือครอบครองทรัพย์สินและมีได้ยื่นคำร้องต่อศาลภายในกำหนดเวลาตามข้อ ๑๔๙ หรือยื่นคำร้องต่อศาลแล้วแต่แสดงต่อศาลไม่ได้ว่าตนมีอำนาจพิเศษในการอยู่อาศัยหรือครอบครองทรัพย์สิน

(๒) บุคคลที่เข้ามาอยู่ในทรัพย์สินในระหว่างเวลาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเข้าครอบครองทรัพย์สิน

ส่วนที่ ๕

กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาและกำหนดค่าบังคับให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ โดยให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือถอนสิ่งปลูกสร้าง ไม้ยืนต้น ไม้ล้มลุกหรืออัญชาติ หรือขนย้ายทรัพย์สิน ออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย หรือทรัพย์สินที่ครอบครอง (หรือถอน)

ข้อ ๑๕๑ กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาและกำหนดค่าบังคับให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือถอนสิ่งปลูกสร้าง ไม้ยืนต้น ไม้ล้มลุกหรืออัญชาติ หรือขนย้ายทรัพย์สินออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย หรือทรัพย์สินที่ครอบครอง ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษามีได้ปฏิบัติตามค่าบังคับของศาลทั้งหมดหรือบางส่วน ให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ร้องขอต่อศาลให้มีการบังคับคดีโดยระบุถึงพฤติการณ์ที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษายังมิได้ปฏิบัติตามค่าบังคับของศาลด้วย เมื่อศาลออกหมายบังคับคดีตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจดำเนินการรื้อถอน และขนย้ายทรัพย์สินออกจากทรัพย์สินนั้นได้ โดยให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนหรือขนย้ายทรัพย์สินนั้น และให้ถือว่าเป็นหนี้ตามคำพิพากษาที่จะบังคับคดีกันต่อไป

กรณีตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีปิดประกาศกำหนดการรื้อถอนหรือขนย้ายทรัพย์สินไว้ ณ บริเวณนั้นไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่พฤติการณ์ ในการรื้อถอนหรือขนย้ายทรัพย์สินนั้น

ในการจัดการกับวัสดุที่ถูกรื้อถอนและทรัพย์สินที่ถูกขนย้ายออกจากอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย หรือทรัพย์สินที่ครอบครองนั้น ให้นำข้อ ๑๔๘ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๖

กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาและกำหนดค่าบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๔)

ข้อ ๑๕๒ ในกรณีที่ศาลพิพากษาและกำหนดค่าบังคับให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ถือปฏิบัติต่อสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้นำวิธีการบังคับคดีในกรณีที่ศาลพิพากษาและกำหนด ค่าบังคับให้หัวหน้าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามหน้าที่ภายในเวลาที่ศาล กำหนดตามข้อ ๑๓๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๗

กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาและกำหนดค่าบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๕)

ข้อ ๑๕๓ ในกรณีที่ศาลพิพากษาและกำหนดค่าบังคับให้บุคคลกระทำหรือละเว้นการกระทำ อย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย ให้นำวิธีการบังคับคดีที่กำหนดไว้ในส่วนที่ ๓ ส่วนที่ ๔ และส่วนที่ ๕ ของหมวด ๕ แห่งภาคนี้ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แล้วแต่กรณี

หมวด ๘

การบังคับคดีในกรณีที่ขอให้ศาลสั่งจับกุมและกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษา

ข้อ ๑๕๔ ภายใต้บังคับหมวด ๕ ส่วนที่ ๔ กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาและกำหนดค่าบังคับให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการโดยให้ออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย หรือทรัพย์ที่ครอบครอง (ขับไล่) ในกรณีที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาจงใจขัดขืนไม่ปฏิบัติตามค่าบังคับ และไม่มีการบังคับอื่นใดที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาจะใช้บังคับได้ เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาอาจมีคำขอฝ่ายเดียว ให้ศาลมีคำสั่งจับกุมและกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษาก็ได้

เมื่อได้รับคำขอตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาคำขอโดยเร็ว หากเป็นที่พอใจจากพยานหลักฐานที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาเสนอต่อศาลหรือที่ศาลได้สวนหรือแสวงหาข้อเท็จจริงโดยวิธีอื่นใดแล้วได้ความว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษามีความสามารถที่จะปฏิบัติตามค่าบังคับได้ถ้าได้กระทำการโดยสุจริต และเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาไม่มีวิธีการบังคับอื่นใดที่จะใช้บังคับได้ให้ศาลออกหมายจับลูกหนี้ตามคำพิพากษา

ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษามาศาลหรือถูกจับตัวมา แต่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่อาจแสดงเหตุอันสมควรในการที่ไม่ปฏิบัติตามค่าบังคับได้ ศาลมีอำนาจสั่งกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษาทันทีหรือในวันหนึ่งวันใดที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษายังคงขัดขืนอยู่ก็ได้ หากลูกหนี้ตามคำพิพากษาแสดงเหตุอันสมควรในการที่ไม่ปฏิบัติตามค่าบังคับได้ หรือตกลงที่จะปฏิบัติตามค่าบังคับทุกประการ ศาลจะมีคำสั่งให้ยกคำขอ หรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นตามที่เห็นสมควรก็ได้

ข้อ ๑๕๕ เมื่อศาลได้ออกหมายจับลูกหนี้ตามคำพิพากษาตามข้อ ๑๕๔ แล้ว ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษามาศาลหรือถูกจับกุมตัวมา ให้ศาลมีอำนาจสั่งกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้นไว้ในระหว่างการพิจารณาคำขอจนกว่าจะมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันก็ได้ตามที่ศาลเห็นสมควร

ในกรณีที่ผิดสัญญาประกันตามวรรคหนึ่ง ศาลมีอำนาจสั่งบังคับตามสัญญาประกันหรือตามจำนวนเงินที่ศาลเห็นสมควรโดยมีต้องฟ้องผู้ทำสัญญาประกันเป็นคดีใหม่

ข้อ ๑๕๖ ในกรณีที่ศาลสั่งกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบุคคลใดตามข้อ ๑๕๔ หรือข้อ ๑๕๕ บุคคลนั้นจะต้องถูกกักขังไว้จนกว่าจะมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร กำหนดว่าตนยินยอมที่จะปฏิบัติตามค่าบังคับทุกประการ แต่ทั้งนี้ ห้ามไม่ให้กักขังแต่ละครั้งเกินกว่าหกเดือนนับแต่วันจับกุมหรือวันเริ่มกักขัง แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ผิดสัญญาประกันตามวรรคหนึ่ง ให้นำข้อ ๑๕๕ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๕๗ ในกรณีที่ศาลยอมรับบุคคลเป็นประกัน และบุคคลนั้นจงใจขัดขวางการบังคับคดีหรือร่วมกับลูกหนี้ตามคำพิพากษาขัดขืนไม่ปฏิบัติตามค่าบังคับ ให้นำข้อ ๑๕๔ ข้อ ๑๕๕ และข้อ ๑๕๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๕๘ การจับกุมและควบคุมตัวบุคคลหนึ่งบุคคลใดตามบทบัญญัติในภาคนี้ ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือหมายของศาล หรือตามที่ได้รับแจ้งจากเจ้าพนักงานบังคับคดี

การจับกุม ควบคุมตัว หรือกักขังบุคคลหนึ่งบุคคลใด ในกรณีที่มีบุคคลสอดเข้าเกี่ยวข้องโดยมิชอบ ด้วยกฎหมายกับเงินหรือทรัพย์สินหรือเอกสารที่ได้มาตามอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดี ในกรณีที่มี ผู้ขัดขวางหรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีผู้ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดี และในกรณี ตามข้อ ๑๔๙ ข้อ ๑๕๔ และข้อ ๑๕๗ ไม่ตัดสิทธิที่จะดำเนินคดีในความผิดอาญา

หมวด ๘

การบังคับคดีตามคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการใดๆ
เพื่อบรรเทาทุกข์เป็นการชั่วคราวก่อนการพิพากษาคดี

ส่วนที่ ๑

การบังคับคดีตามคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง

ข้อ ๑๕๙ เมื่อศาลได้มีคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองและได้แจ้งคำสั่งให้คู่กรณี และผู้ออกกฎ หรือคำสั่งทางปกครองดังกล่าวทราบตามข้อ ๗๒ วรรคสี่ แล้ว หากศาลเห็นว่ากรณีที่จะต้อง บังคับหรือติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามคำสั่งของศาล ให้ศาลมีคำสั่งไปยังสำนักงานเพื่อให้พนักงาน เจ้าหน้าทีที่ปฏิบัติงานบังคับคดีดำเนินการตามข้อ ๑๒๕ โดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒

การบังคับคดีตามคำสั่งบรรเทาทุกข์ชั่วคราว

ข้อ ๑๖๐ การบังคับคดีในกรณีที่ศาลมีคำสั่งบรรเทาทุกข์ชั่วคราว ให้นำวิธีการบังคับคดีตามที่กำหนด ในหมวด ๔ ถึงหมวด ๗ แห่งภาคนี้ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แล้วแต่กรณี

หมวด ๑๐

คำร้องในชั้นบังคับคดี

ข้อ ๑๖๑ คำร้องในชั้นบังคับคดี ได้แก่ คำร้องทั้งหลายที่เจ้านี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา คู่กรณีหรือผู้มีส่วนได้เสียร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลหรือตามกฎหมาย

คำร้องตามวรรคหนึ่งให้ยื่นต่อศาล ถ้าศาลเห็นว่าคำร้องดังกล่าวมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะทำคำสั่งได้ โดยไม่ต้องแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ให้ศาลมีคำสั่งตามที่เห็นสมควร แต่หากเห็นว่ามิผลต่อการบังคับคดี ก็ให้ส่งสำเนาคำร้องแก่สำนักงานหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีทราบ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๖๒ คำร้องขอรับชำระหนี้โดยอาศัยอำนาจแห่งทรัพย์สิน สิทธิยึดหน่วง หรือสิทธิอื่น ซึ่งบุคคลนั้นมีอยู่เหนือทรัพย์สิน หรืออาจร้องขอให้บังคับเหนือทรัพย์สินนั้นตามกฎหมาย ให้ยื่นต่อศาล ที่ออกหมายบังคับคดี เมื่อศาลเห็นว่าคำร้องนั้นเป็นคำร้องที่ศาลจะรับไว้พิจารณาได้ ให้ศาลมีคำสั่งรับคำร้อง และส่งสำเนาคำร้องแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือคู่กรณี และเจ้าพนักงานบังคับคดี และให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือคู่กรณีทำคำชี้แจงคัดค้านคำร้องและแสดง พยานหลักฐานโดยเร็ว หากเห็นเป็นการสมควร ศาลจะนัดได้สวนหรือแสวงหาข้อเท็จจริงโดยวิธีอื่นใด เพื่อมีคำสั่งเกี่ยวกับคำร้องดังกล่าวด้วยก็ได้

ข้อ ๑๖๓ คำร้องขอให้ตนเข้าเฉลี่ยในทรัพย์สินหรือเงินที่ได้จากการขายหรือจำหน่ายทรัพย์สิน จากการยึดหรืออายัด ให้ยื่นต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีและดำเนินการเช่นเดียวกับข้อ ๑๖๒

ข้อ ๑๖๔ คำสั่งคำร้องตามข้อ ๑๖๒ และข้อ ๑๖๓ ให้กระทำโดยองค์คณะ แต่ไม่ต้องจัดให้มีการนั่ง พิเคราะห์คดีและไม่ต้องมีค่าแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี

ข้อ ๑๖๕ คำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดไว้ ให้ยื่นต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดี เมื่อศาลสั่งรับคำร้องไว้แล้ว ให้ส่งสำเนาคำร้องแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือคู่กรณี และเจ้าพนักงานบังคับคดี เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้รับคำร้องดังกล่าว ให้งดการขายทอดตลาดหรือจำหน่าย ทรัพย์สินนั้นไว้ในระหว่างรอคำวินิจฉัยชี้ขาด เว้นแต่ทรัพย์สินที่ยึดนั้นมีสภาพเป็นของสดของเสียได้ หรือถ้าหน่วงช้าไว้ จะเป็นการเสียหายความเสียหาย หรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนแห่งค่าของทรัพย์สินนั้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีขายหรือ จำหน่ายได้ทันทีโดยวิธีขายทอดตลาดหรือวิธีอื่นที่สมควร

ให้ศาลพิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีตามวรรคหนึ่งเหมือนอย่างคดีธรรมดา

หมวด ๑๑

ค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี

ข้อ ๑๖๖ ค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี ได้แก่ ค่าฤชาธรรมเนียมศาลในชั้นบังคับคดีและ ค่าฤชาธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดี และให้ชำระตามอัตราที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่งหรือตามข้อ ๑๒๗ แห่งระเบียบนี้

การบังคับคดีโดยสำนักงานตามคำสั่งศาลหรือโดยที่ศาลไม่มีหมายตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่ต้องเสีย ค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี

ส่วนที่ ๑
 ค่าฤชาธรรมเนียมศาลในชั้นบังคับคดี

ข้อ ๑๖๗ ค่าฤชาธรรมเนียมศาลในชั้นบังคับคดี ได้แก่ ค่าธรรมเนียมศาล ค่าสืบพยานหลักฐานนอกศาล ค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักของพยาน ผู้เชี่ยวชาญ ล่าม และเจ้าพนักงานศาล ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ตลอดจนค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายอื่นๆ บรรดาที่กฎหมายบังคับให้ชำระในชั้นบังคับคดี

ข้อ ๑๖๘ คำร้องที่ยื่นต่อศาลในชั้นบังคับคดี ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล เว้นแต่คำร้องตามข้อ ๑๖๒ และข้อ ๑๖๕ ให้เสียค่าธรรมเนียมศาลตามตาราง ๑ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ข้อ ๑๖๙ ค่าฤชาธรรมเนียมอื่นนอกจากค่าธรรมเนียมศาล ให้คู่กรณีผู้ดำเนินกระบวนการพิจารณาเป็นผู้ชำระเมื่อมีการดำเนินกระบวนการพิจารณานั้นหรือภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดหรือที่ศาลมีคำสั่ง ถ้าศาลเป็นผู้สั่งให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ให้ศาลกำหนดผู้ซึ่งจะต้องชำระค่าฤชาธรรมเนียมในการดำเนินกระบวนการพิจารณานั้น รวมทั้งระยะเวลาที่ต้องชำระไว้ด้วย

ถ้าผู้ซึ่งจะต้องชำระค่าฤชาธรรมเนียมตามวรรคหนึ่งไม่ชำระ ศาลจะสั่งให้งดหรือเพิกถอนกระบวนการพิจารณานั้น หรือจะสั่งให้คู่กรณีฝ่ายอื่นเป็นผู้ชำระค่าฤชาธรรมเนียมดังกล่าวก็ได้หากคู่กรณีฝ่ายนั้นยินยอม

ส่วนที่ ๒
 ค่าฤชาธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดี

ข้อ ๑๗๐ ค่าฤชาธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดี ได้แก่ ค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดี ค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักของเจ้าพนักงานบังคับคดี ตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในการบังคับคดีบรรดาที่กฎหมายบังคับให้ชำระ

ให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาหรือบุคคลที่ได้รับอนุญาตจากศาลให้เข้าสวมสิทธิเป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาที่ร้องขอให้บังคับคดี เป็นผู้ชำระค่าฤชาธรรมเนียมตามวรรคหนึ่งต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีและให้เจ้าพนักงานบังคับคดีออกใบรับให้

ส่วนที่ ๓
 ความรับผิดชอบที่สุดในค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี

ข้อ ๑๗๑ ค่าฤชาธรรมเนียมศาลในชั้นบังคับคดี ในคดีขอให้ปล่อยทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานบังคับคดียึดไว้ตามข้อ ๑๖๕ หรือคดีที่ร้องขอรับชำระหนี้โดยอาศัยอำนาจแห่งทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิยึดห่วง หรือสิทธิอื่นซึ่งบุคคลนั้นมีอยู่เหนือทรัพย์สิน หรืออาจร้องขอให้บังคับเหนือทรัพย์สินนั้นตามกฎหมายตามข้อ ๑๖๒ ให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นผู้รับผิดชอบในชั้นที่สุดสำหรับค่าฤชาธรรมเนียมศาลในชั้นบังคับคดี

แต่ไม่ว่าคู่กรณีฝ่ายใดจะชนะคดีเต็มตามที่ร้องขอหรือแต่บางส่วน ศาลมีอำนาจที่จะสั่งให้คู่กรณีฝ่ายที่ชนะคดีนั้น รับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมศาลในชั้นบังคับคดีทั้งหมด หรือให้คู่กรณีแต่ละฝ่ายรับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียม ส่วนของตนหรือตามส่วนแห่งค่าฤชาธรรมเนียมซึ่งคู่กรณีทุกฝ่ายได้เสียไปก่อนได้ตามที่ศาลจะใช้ดุลพินิจ โดยคำนึงถึงเหตุสมควรและความสุจริตในการดำเนินคดี

ข้อ ๑๗๒ ให้ศาลมีคำสั่งให้คู่กรณีฝ่ายใดเป็นผู้รับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมศาลในชั้นบังคับคดี ในคำสั่งชี้ขาดคดีหรือในคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ แล้วแต่กรณี ไม่ว่าคู่กรณีทั้งปวงหรือแต่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จะมีคำขอหรือไม่

ข้อ ๑๗๓ ให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นผู้รับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดี โดยให้หักออกจากเงินที่ได้จากการยึด आयัด ขาย หรือจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือจากเงินที่ลูกหนี้ ตามคำพิพากษาได้วางไว้ เว้นแต่เป็นกรณีตามข้อ ๑๗๔

ในกรณีที่มีการบังคับคดีแก่ผู้ค้าประกันในศาล ค่าฤชาธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดีในส่วนนั้น ให้หักออกจากเงินที่ได้จากการบังคับคดีตามสัญญาประกัน

การถอนการบังคับคดีในกรณีที่มีการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องไว้ ให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ผู้ยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องเป็นผู้รับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดี

ข้อ ๑๗๔ บุคคลใดทำให้ต้องเสียค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีส่วนใดโดยไม่จำเป็น หรือมีลักษณะ ประวิงการบังคับคดี หรือที่ต้องดำเนินไปเพราะความผิดหรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือเพราะ บังคับคดีไปโดยไม่สุจริต ก่อนการบังคับคดีได้เสร็จลง ผู้ที่ได้รับความเสียหายหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษา แล้วแต่กรณี อาจยื่นคำร้องต่อศาลภายในเจ็ดวันนับแต่วันทราบพฤติการณ์อันเป็นมูลแห่งข้ออ้างนั้น เพื่อให้ ศาลมีคำสั่งให้บุคคลเช่นนั้นรับผิดชอบในค่าฤชาธรรมเนียมดังกล่าว

ข้อ ๑๗๕ ถ้าผู้ที่ต้องชำระค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีค้างชำระค่าฤชาธรรมเนียมต่อศาลก็ดี หรือต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีก็ดี หรือต่อบุคคลอื่นที่มีใช้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาก็ดี ศาล เจ้าพนักงานบังคับคดี หรือบุคคลเช่นนั้นอาจบังคับเอาแก่ทรัพย์สินของผู้นั้นเสมือนหนึ่งเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อชำระ ค่าฤชาธรรมเนียมดังกล่าวได้

ในกรณีที่มีผู้ค้างชำระค่าฤชาธรรมเนียมต่อศาล ให้ศาลออกหมายบังคับคดีตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี จัดการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องของผู้นั้น

ในกรณีที่มีผู้ค้างชำระค่าฤชาธรรมเนียมต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีรายงานศาล ขอให้ออกหมายบังคับคดีตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีจัดการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องของผู้นั้น

ในกรณีที่มีผู้ค้างชำระค่าฤชาธรรมเนียมต่อบุคคลอื่นที่มีใช้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา ให้บุคคลนั้นร้องขอ ต่อศาลขอให้ออกหมายบังคับคดีตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีจัดการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องของผู้นั้น

กรณีตามวรรคสองและวรรคสาม ให้ถือว่าสำนักงานศาลปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาและ เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการบังคับคดีจนแล้วเสร็จ

กรณีตามวรรคสี่ ให้บุคคลที่มีสิทธิได้รับค่าฤชาธรรมเนียมนั้น เป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา

การบังคับคดีตามข้อนี้ ให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีทั้งปวง แต่หากยังมีเงินที่ได้จากการบังคับคดีคงเหลือภายหลังชำระให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับ ให้หักค่าฤชาธรรมเนียมที่ได้รับยกเว้นดังกล่าวไว้จากเงินนั้น

ข้อ ๑๗๖ กรณีตามข้อ ๑๗๕ วรรคสองและวรรคสาม เมื่อศาลออกหมายบังคับคดีแล้ว ให้แจ้งไปยังสำนักงานศาลปกครองในฐานะเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาเพื่อทราบ

ให้สำนักงานศาลปกครองตรวจสอบหาทรัพย์สินของผู้ค้างชำระค่าฤชาธรรมเนียมจากที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน และตามหลักฐานทางทะเบียน หากพบว่ามีทรัพย์สินที่สามารถยึดหรืออายัดมาชำระค่าฤชาธรรมเนียมได้ ให้สำนักงานศาลปกครองยื่นคำแถลงพร้อมรายละเอียดของทรัพย์สินดังกล่าวต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี เพื่อดำเนินการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินนั้น หากไม่สามารถตรวจพบทรัพย์สินของผู้ค้างชำระค่าฤชาธรรมเนียมผู้นั้น ให้สำนักงานศาลปกครองรายงานต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรต่อไป

เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของผู้ค้างชำระค่าฤชาธรรมเนียมแล้ว ไม่พอชำระค่าฤชาธรรมเนียมและไม่มีทรัพย์สินอื่นที่จะยึดหรืออายัดได้หรือมีเหตุอื่นที่ไม่สามารถบังคับคดีได้ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีรายงานศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งงดการบังคับคดีไว้ภายในระยะเวลาหรือเงื่อนไขตามที่ศาลกำหนด

หมวด ๑๒

เงินค้ำจ่าย

ข้อ ๑๗๗ บรรดาเงินต่างๆ ที่ค้ำจ่ายอยู่ในศาลหรือที่เจ้าพนักงานบังคับคดี ถ้าผู้มีสิทธิมิได้เรียกเอาภายในห้าปี ให้ตกเป็นของแผ่นดิน”

ข้อ ๕ ระเบียบนี้ไม่มีผลกระทบต่อกระบวนการพิจารณาของศาล และกระบวนการวิธีการบังคับคดีของสำนักงาน หรือเจ้าพนักงานบังคับคดีที่ได้กระทำไปแล้วก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ

บรรดาคดีที่อยู่ระหว่างการบังคับคดีหรืออยู่ในระหว่างการดำเนินการของสำนักงาน หรือเจ้าพนักงานบังคับคดีอยู่แล้วในวันก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับให้ดำเนินการต่อไปได้ตามระเบียบนี้

ข้อ ๖ ให้ประธานศาลปกครองสูงสุดรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ กับให้มีอำนาจออกประกาศหรือคำสั่งเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายปิยะ ปะดังทา)

ประธานศาลปกครองสูงสุด

สรุปผลการดำเนินงาน
การพิจารณาศึกษาาระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒
ของ
คณะกรรมการการกฏหมาย กระบวนการยุติธรรมและกิจการตำรวจ
สถานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมการได้มีการประชุมเพื่อพิจารณา จำนวน ๑ ครั้ง คือ

- วันพฤหัสบดีที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๒

คณะผู้รับผิดชอบ

**ในการจัดทำรายงานของคณะกรรมการการกฏหมาย กระบวนการยุติธรรมและกิจการตำรวจ
สถานิติบัญญัติแห่งชาติ**

ฝ่ายเลขานุการ

นายอุสาห์ ชูสินธ์	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานและผู้ช่วยเลขานุการ
นางสาวบุษยพรรณ ปีกกระโน	นิติกรชำนาญการพิเศษ
นายณธกร เมธาวริศากุล	นิติกรชำนาญการ
นางสาววรรัตน์ วงษ์ชา	นิติกรชำนาญการ
นางสาวเบญจวิญญูร์ ภาโนชิต	วิทยากรชำนาญการ
นางสาวปวีณา กลัดใบไม้	วิทยากรปฏิบัติการ
นางสาวณัฐธัญญา ทลงชื่น	นักวิชาการสนับสนุนงานนิติบัญญัติด้านกฎหมาย
นางสาวศิริกุล ขอประเสริฐ	นักวิชาการสนับสนุนงานนิติบัญญัติด้านกฎหมาย
นางสาวจันทรีสม์ พวงระหงส์	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางสาวนาถยา มหานาม	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นางสาววิมินตรา ดือขุนทด	พนักงานสนับสนุนการประชุม

ฝ่ายเอกสารอ้างอิง

นางปิยมาภรณ์ ทองปุย	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิงฯ
นายสุพัฒน์ โพธิ์เงิน	นิติกรชำนาญการ
นางสาวธนีสร ยอดอินทร์	นิติกรชำนาญการ
นางสาวมาณริกา จันทาโก	วิทยากรชำนาญการพิเศษ
นางสาวณัฐรดา นาโควงศ์	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ สำนักกรรมการ ๒ โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๘๖ - ๗ โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๑๘๗